

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, w odniesieniu do systemu wsparcia w sektorze bawełny

COM(2007) 701 wersja ostateczna — 2007/0242 (CNS)

(2008/C 162/17)

Dnia 4 grudnia 2007 r. Rada, działając na podstawie art. 37 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, w odniesieniu do systemu wsparcia w sektorze bawełny

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 22 stycznia 2008 r. Sprawozdawcą był Pedro NARRO SÁNCHEZ.

Na 442. sesji plenarnej w dniach 13–14 lutego 2008 r. (posiedzenie z 14 lutego 2008 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 141 do 33 — 13 osób wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Nowy system wsparcia w sektorze bawełny wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2008 r. Rada powinna jak najszybciej podjąć decyzję, by zagwarantować rolnikom niezbędną pewność co do ram prawnych obowiązujących w kolejnym roku gospodarczym.

1.2 EKES podkreśla, że ustanowiony w unieważnionym rozporządzeniu i niezmieniony w omawianym wniosku Komisji stopień oddzielenia płatności od produkcji na poziomie 65 % nie jest skutecznym systemem pod względem zachowania upraw na niektórych obszarach produkcyjnych Unii Europejskiej. Wysoki stopień zatrudnienia siły roboczej, wysokie koszty produkcji, niestabilność cen światowych oraz inne czynniki o różnym podłożu powodują, że propozycja Komisji nie stanowi skutecznego sposobu zapobiegania zanikaniu upraw bawełny.

1.3 EKES stwierdza, że system, który obowiązywał do czasu reformy w 2004 r., polegający na wsparciu dla produkcji, zapewniał rentowność gospodarstwom na wszystkich obszarach produkcyjnych UE. Komitet zdaje sobie jednak sprawę z niemożności powrotu do poprzedniego systemu ze względu na nową orientację WPR i zobowiązania międzynarodowe przyjęte przez Unię Europejską w ramach Światowej Organizacji Handlu.

1.4 EKES zwraca uwagę na odmienne warunki produkcyjne w Grecji i Hiszpanii. Trudno obecnie stworzyć jednolity system, który miałby zastosowanie na równi do obu krajów. Mając na uwadze te różnice, Komitet opowiada się za zapewnieniem jak największej elastyczności systemowi wsparcia w sektorze bawełny zgodnie z zasadą pomocniczości, którą kierowano się przy ostatnich reformach sektorowych wspólnej organizacji rynku wina oraz owoców i warzyw. Każde państwo członkowskie powinno dysponować odpowiednim zakresem pomocniczości, by znaleźć jak najlepsze rozwiązania dla swoich obszarów produkcyjnych.

1.5 Wysoki stopień oddzielenia płatności od produkcji wymaga okresu przejściowego w celu stopniowego dostosowania się do nowej sytuacji. Co więcej, wysoki stopień płatności powiązanych nie stanowi sam w sobie gwarancji utrzymania

produkcji bawełny. Wprowadzenie wymogu dotyczącego zbiorów oraz koncepcji „solidnej i właściwej jakości handlowej” również nie zapewnia utrzymania poziomu produkcji sprzed reformy, dlatego konieczne jest uwzględnienie warunków kwalifikowalności obejmujących kryteria ilościowe dotyczące wielkości dostarczonej produkcji.

1.6 EKES wskazuje, że nowy system powinien wspierać starania na rzecz wysokiej jakości produktu końcowego, w odróżnieniu od obecnie obowiązującego systemu, który powoduje znaczne obniżenie jakości i utrudnia wprowadzenie europejskiej bawełny na rynek. Bawełna jest produktem wykorzystywanym w przemyśle włókienniczym i musi pokrywać zapotrzebowanie sektora poddanego silnej konkurencji, dlatego też konieczne jest opracowanie środków sprzyjających produkcji wysokiej jakości. Ponadto należy ułatwić wprowadzanie nowych rozwiązań technologicznych, systemów zintegrowanej produkcji oraz upraw ekologicznych na tych obszarach, na których będzie to możliwe.

2. Uwagi ogólne

2.1 System wsparcia w sektorze bawełny sięga 1980 r., kiedy Grecja przystąpiła do Wspólnoty Europejskiej. Został on rozszerzony na Hiszpanię i Portugalię, dwa kraje, które weszły do Unii w 1986 r. Sektor bawełny działał zgodnie z systemem „opłat wyrównawczych”, według którego wsparcie przyznawane było przetwórcom, którzy płacili minimalną cenę rolnikom dostarczającym im bawełnę. System ten został zmieniony w 2000 r., kiedy wprowadzono maksymalne wielkości gwarantowane oraz dodano nowe wymogi w zakresie ochrony środowiska.

2.2 W kwietniu 2004 r. Rada Ministrów Unii Europejskiej przyjęła nowy system wsparcia w sektorze bawełny, oparty na podstawowej zasadzie reformy WPR z 2003 r., tj. oddzieleniu płatności od produkcji. Tym samym wsparcie oddzielone od produkcji miało się kształtować na poziomie 65 %, a wsparcie związane z produkcją na poziomie 35 %. W reformie, która weszła w życie 1 stycznia 2006 r., nie przewidziano możliwości zmiany udziałów procentowych częściowego oddzielenia płatności od produkcji.

2.3 Dnia 7 września 2006 r. Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, odpowiadając na skargę Królestwa Hiszpanii, wydał bezprecedensową decyzję o zniesieniu wprowadzonego w 2004 r. systemu wsparcia w sektorze bawełny, uzasadniając to pogwałceniem zasady proporcjonalności, co według Traktatu o Unii Europejskiej oznacza, że działania zaproponowane w reformie wspólnotowego systemu wsparcia w sektorze bawełny są nieproporcjonalne do stawianego im celu. Komisja nie wzięła pod uwagę kosztów pracy podczas obliczania przewidywanej rentowności uprawy bawełny, a ponadto nie uwzględniła następstw tej reformy dla sytuacji zakładów odziarniających. Trybunał Sprawiedliwości zawiesił swoją decyzję o unieważnieniu reformy aż do przedstawienia przez Komisję Europejską nowego wniosku.

2.4 Podczas przygotowywania nowego wniosku Komisja zleciła opracowanie dwóch badań na temat wpływu sektora bawełny na środowisko naturalne oraz społeczno-gospodarczych konsekwencji produkcji bawełny. Obok tych badań odbyto szereg posiedzeń roboczych z przedstawicielami sektora oraz zorganizowano konsultacje publiczne.

2.5 Na koniec, ku zaskoczeniu całego sektora, Komisja przedstawiła 9 listopada 2007 r. wniosek dotyczący reformy systemu wsparcia w sektorze bawełny, który praktycznie nie zmienia istniejącego stanu rzeczy, czyli zachowuje częściowe oddzielenie płatności od produkcji z podziałem 65 % na wsparcie niezwiązane z produkcją i 35 % na wsparcie powiązane z produkcją. EKES uważa, że należy nadać nowy kierunek wnioskowi Komisji, by dopasować go do innej rzeczywistości produkcyjnej panującej w Grecji i Hiszpanii.

2.6 Przy obecnie obowiązującym systemie wsparcia w sektorze bawełny doszło do znacznego zmniejszenia produkcji, spadku dochodów i w konsekwencji stopniowego porzucania działalności na niektórych obszarach produkcyjnych. EKES ostrzegł Komisję już w swojej opinii w sprawie reformy z 2004 r., że częściowe oddzielenie płatności od produkcji spowoduje poważne zmniejszenie terenów uprawnych.

2.7 W Unii Europejskiej produkcja koncentruje się prawie wyłącznie w niektórych regionach dwóch państw śródziemnomorskich — Grecji i Hiszpanii. Grecja jest głównym producentem bawełny w Europie: na uprawę tego surowca przeznaczono tam prawie 380 000 ha. W Hiszpanii w 2007 r. wielkość terenów uprawnych sięgała 63 000 ha. W Portugalii nie uprawia się już bawełny, w Bułgarii zaś jedynie niewielkie ilości. W zasadzie uprawę bawełny prowadzi się na podupadających obszarach, na których nie istnieje wiele możliwości zatrudnienia i które nadal znajdują się na liście regionów objętych celem spójności na lata 2007–2013.

2.8 W Grecji powierzchnia uprawna zmniejszyła się o 11 % i proporcjonalnie spadła wielkość produkcji, czego powodem były niekorzystne warunki klimatyczne oraz przede wszystkim realizacja reformy z 2004 r.

2.9 W Hiszpanii, w następstwie wprowadzenia obecnego systemu, doszło do radykalniejszych zmian w sektorze niż w Grecji. W Andaluzji, najważniejszym regionie Hiszpanii produ-

kującym bawełnę, w ciągu zaledwie dwóch lat powierzchnia uprawna zmniejszyła się o 30 %, a produkcja spadła o 65 % — z 347 000 ton zebranej bawełny w 2004 r. do 130 000 ton w roku 2007. W ostatnich dwóch latach 30 % producentów zrezygnowało z upraw. Spadek produkcji powoduje, że nierealne staje się utrzymanie w krótszej perspektywie dużej części tego sektora w Hiszpanii, co będzie miało znaczny wpływ na zatrudnienie w zakładach odziarniających i produkcyjnych.

2.10 W obliczu sytuacji opisanej w poprzednich punktach EKES wzywa Komisję do bardziej elastycznego podejścia, tak aby dzięki zastosowaniu zasady pomocniczości dać państwom członkowskim większą swobodę.

2.11 Wprowadzenie systemu oddzielenia płatności od produkcji, bez względu na jego stopień, doprowadzi sektor bawełny do głębokich przemian. Zakłady odziarniające będą musiały stawić czoła poważnym zmianom, by móc dostosować się do nowej sytuacji, i dlatego też powinny otrzymać wsparcie finansowe ze strony Komisji, które pomogłoby im w restrukturyzacji i utrzymaniu zatrudnienia na obszarach produkcyjnych. Konieczne jest konkretne wsparcie finansowe, dzięki któremu zakłady odziarniające będą w stanie sprostać kosztom zaprzestania swojej działalności i zaangażować się w alternatywną działalność gospodarczą umożliwiającą utrzymanie zatrudnienia. Środki restrukturyzacji sektora, ujęte w ostatniej reformie WOR cukru, mogą stanowić wskazówki w tym kierunku.

3. Uwagi szczegółowe

3.1 EKES całkowicie zgadza się z Komisją, że należy przypisać organizacjom międzybranżowym funkcje, które pozwolą im na koordynowanie wprowadzania produktów na rynek, opracowywanie wzorów umów oraz promowanie produkcji bawełny wysokiej jakości. Jednakże przewidziana w obecnym systemie forma tych organizacji oraz ich odłączenie od innych środków spowodowały, że podczas dwóch lat obowiązywania systemu odegrały one niewielką rolę, a ich działalność ogranicza się do zapewnienia ich członkom dostępu do dodatkowego wsparcia. W Hiszpanii istnieje tak naprawdę tylko jedna organizacja międzybranżowa, która obejmuje 10 000 ha.

3.2 W październiku 2008 r. Komisja Europejska planuje opublikować zieloną księgę w sprawie wdrożenia polityki jakości w Unii Europejskiej. Dlatego też odnośne wnioski legislacyjne nie zostaną przedstawione przed 2009 r. Komisja ogłosiła ostatnio zamiar zbadania możliwości włączenia sektora bawełny do załącznika I rozporządzenia Rady 510/2006 dotyczącego ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia.

3.3 Dla wielu producentów, którzy pragną zwiększyć wartość dodaną swojej działalności, włączenie sektora bawełny do wspomnianego systemu ochrony mogłoby stanowić użyteczny instrument umożliwiający sprostanie wyzwaniom wynikającym z otwartego i wysoce konkurencyjnego rynku, a także zapewnienie sobie odpowiednich dochodów na rynku. Komisja powinna w trybie pilnym rozszerzyć zakres obowiązywania przepisów na sektor bawełny.

3.4 Właściwe oznaczanie kraju pochodzenia oraz europejskie kontrole jakości mogą przyczynić się do nadania wspólnotowej produkcji bawełny niezbędnej wartości dodanej, co stanowi cel wszystkich inicjatyw europejskich w tej dziedzinie. Niemniej jednak, ponieważ UE jest importerem netto bawełny, konieczne jest usprawnienie i wzmocnienie kontroli importowanego surowca. W tym celu należy wpisać bawełnę na listę produktów będących przedmiotem działań informacyjnych i promocyjnych, choć krok ten sam w sobie nie będzie stanowił rozwiązania dla sektora.

3.5 EKES popiera wszystkie propozycje Komisji zmierzające do poprawy jakości bawełny. Na przestrzeni ostatnich lat w sektorze dokonano się znaczny postęp w zakresie ochrony środowiska dzięki rozpropagowaniu zintegrowanych systemów produkcji, środkom pomocy rolnośrodowiskowej bądź produkcji ekologicznej. W Hiszpanii dokonuje się stały postęp w zakresie zintegrowanych systemów produkcji, powiązany z

zastosowaniem środków pomocy rolnośrodowiskowej, a w Grecji w 2008 r. przyjęte zostanie zarządzenie ustanawiające zasady produkcji zintegrowanej. Nowy system wsparcia powinien zachęcać do prowadzenia tego typu inicjatyw.

3.6 Unia powinna ułatwić wspólnotowemu sektorowi bawełny przystosowanie się do korzystania z nowych narzędzi innowacji technologicznych.

3.7 Unia jest importerem netto bawełny. Produkcja wspólnotowa stanowi zaledwie 2 % całkowitej konsumpcji bawełny na świecie, co sytuuje UE daleko za wielkimi producentami, takimi jak np. Stany Zjednoczone, Chiny lub Indie. Dlatego też Unia Europejska nie ma wpływu na ustalanie cen tego surowca na szczeblu międzynarodowym, a wsparcie wspólnotowe dla producentów bawełny nie zniekształca konkurencji. Wynika stąd potrzeba obrony przez Komisję europejskiego sektora bawełny przed zarzutami stawianymi na forach międzynarodowych, np. w ramach Światowej Organizacji Handlu.

Bruksela, 14 lutego 2008 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zamkniętego użycia mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie (wersja preredagowana)

COM(2007) 736 wersja ostateczna — 2007/0259 (COD)

(2008/C 162/18)

Dnia 10 stycznia 2008 r. Rada Unii Europejskiej, działając na podstawie art. 175 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zamkniętego użycia mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie (wersja preredagowana)

Zważywszy na to, że Komitet uznaje, że treść wniosku jest w zupełności zadowalająca, oraz że wypowiedział się już na temat treści tego wniosku w swoich wcześniejszych opiniach: CESE 1235/1988, przyjętej w dniu 24 listopada 1988 r. ⁽¹⁾, oraz CESE 887/1996, przyjętej w dniu 10 lipca 1996 r. ⁽²⁾, na 442. sesji plenarnej w dniach 13–14 lutego 2008 r. (posiedzenie z dnia 13 lutego 2008 r.) Komitet stosunkiem głosów 133 do 2 — 3 osoby wstrzymały się od głosu — postanowił wydać pozytywną opinię na temat proponowanego wniosku i odwołać się do stanowiska, które zajął w ww. dokumentach.

Bruksela, 13 lutego 2008 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Opinia Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie zamkniętego użycia mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie — COM(1988) 160 wersja ostateczna (Dz.U. C 23 z 30.1.1989, s. 45).

⁽²⁾ Opinia Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 90/219/EWG w sprawie zamkniętego użycia mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie — COM(1995) 640 wersja ostateczna (Dz.U. C 295 z 7.10.1996, s. 52).